

ERİŞKİN KARDİYOPULMONER RESÜSİTASYONDA GÜNCEL YAKLAŞIMLAR

Editörler

Prof. Dr. Handan BİRBIÇER

Prof. Dr. Gönül TEZCAN KELEŞ

AKADEMİSYEN KİTABEVİ

© Copyright 2018

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN

978-605-81614-1-2

Yayın Koordinatörü

Yasin Dilmen

Kitap Adı

Erişkin Kardiyopulmoner Resüsitasyonda
Güncel Yaklaşımlar

Sayfa ve Kapak Düzenleme

Rahime DİLMEN

Editörler

Prof. Dr. Handan BİRBİÇER
Prof. Dr. Gönül TEZCAN KELEŞ

Yayıncı Sertifika No

25465

Baskı ve Cilt

Özyurt Matbaacılık

DOI

10.37609/akya.2172

UYARI

Bu üründe yer alan bilgiler sadece lisanslı tıbbi çalışanlar için kaynak olarak sunulmuştur. Herhangi bir konuda profesyonel tıbbi danışmanlık veya tıbbi tanı amacıyla kullanılmamalıdır. *Akademisyen Kitabevi* ve alıcı arasında herhangi bir şekilde doktor-hasta, terapist-hasta ve/veya başka bir sağlık sunum hizmeti ilişkisi oluşmaz. Bu ürün profesyonel tıbbi kararların eşleniği veya yedeği değildir. *Akademisyen Kitabevi* ve bağlı şirketleri, yazarları, katılımcıları, partnerleri ve sponsorları ürün bilgilerine dayalı olarak yapılan bütün uygulamalardan doğan, insanlarda ve cihazlarda yaralanma ve/veya hasarlardan sorumlu değildir.

İlaçların veya başka kimyasalların reçete edildiği durumlarda, tavsiye edilen dozunu, ilacın uygulanacak süresi, yöntemi ve kontraendikasyonlarını belirlemek için, okuyucuya üretici tarafından her ilaca dair sunulan güncel ürün bilgisini kontrol etmesi tavsiye edilmektedir. Dozun ve hasta için en uygun tedavinin belirlenmesi, tedavi eden hekimin hastaya dair bilgi ve tecrübelerine dayanak oluşturması, hekimin kendi sorumluluğundadır.

Akademisyen Kitabevi, üçüncü bir taraf tarafından yapılan ürüne dair değişiklikler, tekrar paketlemeler ve özelleştirmelerden sorumlu değildir.

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A

Yenişehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

İÇİNDEKİLER

Türkiye’de Kardiyopulmoner Resüsitasyonun Tarihçesi ve Gelişimi.....xiii
Dr. Agah ÇERTUĞ

Bölüm 1

Durumu Kötüleşen Hastanın Tanınması ve ABCDE Değerlendirmesi 1
Dr. Mustafa AZİZOĞLU
Dr. Canan BOR

Bölüm 2

Erken Uyarı Sistemleri 25
Dr. Güneş TERZİ
Dr. Mert AKAN

Bölüm 3

Akut Koroner Sendromların Tanı ve Tedavisi..... 37
Dr. Gizem KÖKTEN
Dr. Cem ERTAN

Bölüm 4

Peri-Arrest Aritmiler; Tanı, Klinik Bulgular, Tedavi..... 59
Dr. Elif ÇOPUROĞLU
Dr. Ş. Emre ERBABACAN

Bölüm 5

Şoklu Hastaya Yaklaşım 71
Dr. Filiz ÜZÜMCÜGİL
Dr. Hülya TÜRKAN

Bölüm 6

Hava Yolu Obstrüksiyonu Olan Hastaya Yaklaşım..... 93
Dr. Ebru BİRİCİK
Dr. Nurcan DORUK

Bölüm 7

Temel Yaşam Desteği 105
Dr. Banu VURAL GÖKAY
Dr. Oktay DEMİRKIRAN
Dr. Süha BOZBAY

Bölüm 8

Otomatik Eksternal Defibrilatörler 123

Dr. Zeynep PESTİLCİ ÇAĞIRAN

Dr. Kubilay DEMİRAG

Bölüm 9

İleri Yaşam Desteği (İYD) Algoritması 137

Dr. Sinan YENAL

Dr. Zehra MERMİ BAL

Dr. Bahar KUVAKI

Bölüm 10

Defibrilatörleri Tanıyalım / Özellikleri / Kullanımı..... 163

Dr. Başak Ceyda ORBEY

Dr. Zekeriyya ALANOĞLU

Bölüm 11

Kardiyak Arrestin Geri Döndürülebilir Nedenleri/ Tedavileri..... 177

Dr. Hilal AYOĞLU

Dr. Elif Bengi ŞENER

Bölüm 12

Erişkin Kardiyopulmoner Resüsitasyonda İlaç Uygulama Yolları..... 219

Dr. Yeşim ŞENAYLI ANDIRAN

Dr. Ünase BÜYÜKKOÇAK

Bölüm 13

Kardiyopulmoner Resüsitasyonda Monitorizasyon 241

Dr. Huriye BEGBURS SARIKAYA

Dr. Pınar ERGENOĞLU

Bölüm 14

Kardiyopulmoner Resüsitasyonda Hava Yolu Yönetimi 269

Dr. Taner ÇALIŞKAN

Dr. Şule ÖZBİLGİN

Bölüm 15

Kardiyopulmoner Resüsitasyonda Ultrasonografi Kullanımı 311

Dr. Aslınur ASLAN SAGÜN

Dr. Alper KILIÇASLAN

Dr. Handan BİRBIÇER

Bölüm 16

İmplant Edilebilir Kardiyovasküler Elektronik Cihazı (İKEC) ve Ventriküler Destek Cihazı (VDC) Olan Hastalarda Kardiyopulmoner Resüsitasyon Uygulaması 325

Dr. Akcan AKKAYA

Dr. Hülya SUNGURTEKİN

Bölüm 17

Resüsitasyon Sonrası Bakım..... 347

Dr. Özlem ÖZMETE

Dr. Şule AKIN ENES

Bölüm 18

Kardiyopulmoner Resüsitasyonda Peys Endikasyonları Uygulaması ve Hastanın İzlemi..... 361

Dr. Özgür ŞENTÜRK

Dr. Özlem KORKMAZ DİLMEN

Bölüm 19

Ekstrakorporal Kardiyopulmoner Resüsitasyon (E-KPR) 373

Dr. Yasin Levent UĞUR

Perfüzyonist Şeyhmus YERSEL

Dr. Gönül TEZCAN KELEŞ

Bölüm 20

Kardiyopulmoner Resüsitasyon Sonrası Hedeflenmiş Sıcaklık Yönetimi (HSY) 397

Dr. F. Banu BİNBAŞ

Dr. Nimet ŞENOĞLU

Bölüm 21

Kardiyopulmoner Resüsitasyon Sonlandırma Kararı Nasıl Verilir? 419

Dr. H. Ulaş PINAR

Dr. İnci KARA

Bölüm 22

Kardiyopulmoner Resüsitasyonda Etik 437

Dr. Selda OKUYAZ

Dr. Tamer AKÇA

İndeks 451

ÖNSÖZ

Sevgili Meslektaşlarımız,

Bu kitabı yazmış olmak bizim için inanılmaz bir ayrıcalıktır. Anesteziyoloji ve Reanimasyon Anabilim Dalında doldurmuş olduğumuz 25. yılımızda, kardiyopulmoner resüsitasyon konusunda Türkçe bir kaynak ile bilime katkı sağlamak büyük mutluluktur. Doğrusunu isterseniz, harika insanlardan oluşan bir ordunun yardımı olmadan bunu başaramazdık. Hepsine tek tek teşekkür ediyoruz. Bu kitap uzun soluklu bir sürecin meyvesidir, tohumları 2005 yılında ülkemizde ilk kez *European Resuscitation Council* ve *Resüsitasyon Derneği* iş birliğinde düzenlenen *Advanced Life Support Provider Course* başvurumuz ile atıldı. Bu süreç zarfından günümüze kadar, harika insanlardan oluşan ordu ile birlikte çok yol kat edildi. Hekim olarak hangi dalı seçtiğimiz bir önemi olmaksızın, bilmekle ve yapmakla yükümlü olduğumuz kardiyopulmoner resüsitasyon, son kılavuzların ve güncel kaynakların ışığı altında Türkçe olarak ele alındı. Çok geniş bir yelpazede; 112 acil hizmetleri, acil servis, ameliyathane, yoğun bakım başta olmak üzere insanın olduğu her alanda, doktor, hemşire, paramedik, acil tıp teknikeri ve diğer sağlık çalışanlarının başucu kaynak kitabı olmasını dileriz.

Bu kitabın aynı amaç ve hedefler doğrultusunda gönül birlikteliği olan inanılmaz bir dostluğu yansıttığını da sizlerle paylaşmak isteriz.

Dr. Gönül TEZCAN KELEŞ

Dr. Handan BİRBIÇER

Varlığımıza, öğrenmemize ve gelişmemize; emek, katkı ve destek verenlere.

En içten sevgi ve saygılarımızla, minnettarız.....

Gönül & Handan

YAZARLAR

Mert AKAN

Doç. Dr. İzmir Özel Kent Hastanesi Yoğun Bakım Kliniği, İZMİR

Tamer AKÇA

Prof. Dr. Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Genel Cerrahi Anabilim Dalı, Tıp Tarihi ve Etik Bilim Doktoru, MERSİN

Akcan AKKKAYA

Doç. Dr. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Tıp Fakültesi Anesteziyoloji ve Reanimasyon Anabilim Dalı, BOLU

Zekeriyya ALANOĞLU

Prof. Dr. D.E.S.A., Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Anesteziyoloji ve Reanimasyon Anabilim Dalı, ANKARA

Yeşim ŞENAYLI ANDIRAN

Uzm. Dr. Ankara Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hematoloji Onkoloji EAH, ANKARA

Hilal AYOĞLU

Prof. Dr. Bülent Ecevit Üniversitesi Tıp Fakültesi, Anesteziyoloji ve Reanimasyon Anabilim Dalı, ZONGULDAK

Mustafa AZİZOĞLU

Dr. Öğretim Üyesi, Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi, Anesteziyoloji ve Reanimasyon Anabilim Dalı, MERSİN

Zehra MERMİ BAL

Uzm. Dr. Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Anesteziyoloji ve Reanimasyon AD, Yoğun Bakım Bilim Dalı, İZMİR

Fatma Banu BİNBAŞ

Uzm. Dr. İstanbul Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Mehmet Akif Ersoy Göğüs ve Kalp Damar Cerrahisi Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Anesteziyoloji ve Reanimasyon Bölümü, Küçükçekmece, İSTANBUL

Ebru BİRİCİK

Dr. Öğretim Üyesi, Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi, Anesteziyoloji ve Reanimasyon Anabilim dalı, ADANA

Canan BOR

Doç. Dr. Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi, Anesteziyoloji ve Reanimasyon Anabilim Dalı, İZMİR

Süha BOZBAY

Uzm. Dr. Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Yoğun Bakım Bilim Dalı, İSTANBUL

Ünase BÜYÜKKOÇAK

Prof. Dr. Yüksek İhtisas Üniversitesi Tıp Fakültesi Anesteziyoloji ve Reanimasyon Anabilim Dalı, ANKARA

Zeynep PESTİLCİ ÇAĞIRAN

Uzm. Dr. Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi, Anesteziyoloji ve Reanimasyon Anabilim Dalı, İZMİR

Taner ÇALIŞKAN

Uzm. Dr. Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Anesteziyoloji ve Reanimasyon Yoğun Bakım Bilim Dalı, İZMİR

Agah ÇERTUĞ

*Prof. Dr. Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi
Anesteziyoloji ve Reanimasyon Anabilim
Dalı, İZMİR, Emekli Öğretim Üyesi*

Elif ÇOPUROĞLU

*Dr. Öğretim Üyesi, Trakya Üniversitesi, Tıp
Fakültesi, Sağlık Araştırma ve Uygulama
Merkezi, Balkan Yerleşkesi, EDİRNE*

Kubilay DEMİRAĞ

*Prof. Dr. Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi,
Anesteziyoloji ve Reanimasyon Anabilim
Dalı, Yoğun Bakım Bilim Dalı, İZMİR*

Oktay DEMİRKIRAN

*İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi
Anesteziyoloji ve Reanimasyon Anabilim
Dalı, Yoğun Bakım Bilim Dalı, İSTANBUL*

Özlem KORKMAZ DİLMEN

*Prof. Dr. D.E.S.A., İstanbul Üniversitesi
Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Anesteziyoloji ve
Reanimasyon Anabilim Dalı, Yoğun Bakım
Bilim Dalı, İSTANBUL*

Nurcan DORUK

*Prof. Dr. Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi
Anesteziyoloji ve Reanimasyon Anabilim
Dalı, Yoğun Bakım Bilim Dalı, MERSİN*

Şule AKIN ENES

*Prof. Dr. Başkent Üniversitesi Adana Dr.
Turgut Noyan Uygulama ve Araştırma
Merkezi, Yüreğir, ADANA*

Emre ERBABACAN

*Doç. Dr. İstanbul Üniversitesi, Cerrahpaşa
Tıp Fakültesi, Anesteziyoloji ve Reanimasyon
Anabilim Dalı, İSTANBUL*

Pınar ERGENOĞLU

*Doç. Dr. Başkent Üniversitesi Adana
Uygulama ve Araştırma Merkezi Yüreğir,
ADANA*

Cem ERTAN

*Doç. Dr. Medikalpark İzmir Hastanesi Acil
Tıp Kliniği; İZMİR*

Banu VURAL GÖKAY

*Uzm. Dr. Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar
Üniversitesi Atakent Hastanesi Anesteziyoloji
ve Reanimasyon Anabilim Dalı, İSTANBUL*

İnci KARA

*Doç. Dr. Selçuk Üniversitesi, Tıp Fakültesi,
Anesteziyoloji ve Reanimasyon Anabilim
Dalı, KONYA*

Gönül TEZCAN KELEŞ

*Prof. Dr. Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Tıp Fakültesi Fakültesi, Anesteziyoloji ve
Reanimasyon Anabilim Dalı, Yoğun Bakım
Bilim Dalı, MANİSA*

Alper KILIÇARSLAN

*Doç. Dr. Meram Tıp Fakültesi, Anesteziyoloji
ve Reanimasyon Anabilim Dalı, KONYA*

Gizem KÖKTEN

*Uzm. Dr. Özel Ortadoğu 19 Mayıs
Hastanesi Anesteziyoloji ve Reanimasyon
Bölümü, ANKARA*

Bahar KUVAKI

*Prof. Dr. Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp
Fakültesi Anesteziyoloji ve Reanimasyon AD,
İZMİR*

Selda OKUYAZ

*Dr. Öğretim Üyesi, Mersin Üniversitesi Tıp
Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı,
MERSİN*

Başak Ceyda ORBEY

Doç. Dr. D.E.S.A. Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Anesteziyoloji ve Reanimasyon Anabilim Dalı, ANKARA

Şule ÖZBİLGİN

Doç. Dr. Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Anesteziyoloji ve Reanimasyon AD, İZMİR

Özlem ÖZMETE

Dr. Öğretim Üyesi, Başkent Üniversitesi Adana Dr. Turgut Noyan Uygulama ve Araştırma Merkezi, Yüreğir, ADANA

Hüseyin Ulaş PINAR

Dr. Öğretim Üyesi, Başkent Üniversitesi Konya Uygulama ve Araştırma Merkezi Anesteziyoloji ve Reanimasyon Anabilim Dalı, KONYA

Aslınur ASLAN SAGUN

Dr. Öğretim Üyesi, Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi, Anesteziyoloji ve Reanimasyon Anabilim Dalı, MERSİN

Huriye BEGBURS SARIKAYA

Uzm. Dr. Söke Fehime Faik Kocagöz Devlet Hastanesi Söke, AYDIN

Hülya SUNGURTEKİN

Prof. Dr. Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Anesteziyoloji ve Reanimasyon Anabilim Dalı, Yoğun Bakım Bilim Dalı, DENİZLİ

Elif Bengi ŞENER

Prof. Dr. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi, Anesteziyoloji ve Reanimasyon Anabilim Dalı, SAMSUN

Nimet ŞENOĞLU

Doç. Dr. Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Tepecik Eğitim Araştırma Hastanesi, Anestezi Yoğun Bakım Kliniği, İZMİR

Özgür ŞENTÜRK

Dr. Öğretim Üyesi, Maltepe Üniversitesi Anesteziyoloji ve Reanimasyon Anabilim Dalı

Güneş TERZİ

Uzm. Dr. İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Atatürk Eğitim Araştırma Hastanesi Anesteziyoloji ve Reanimasyon Kliniği, İZMİR

Handan BİRBİÇER

Prof. Dr. Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Anesteziyoloji ve Reanimasyon Anabilim Dalı, Yoğun Bakım Bilim Dalı, MERSİN

Hülya TÜRKAN

Prof. Dr. Bozok Üniversitesi Tıp Fakültesi Anesteziyoloji ve Reanimasyon Anabilim Dalı, YOZGAT

Yasin Levent UĞUR

Uzm. Dr. Doğubeyazıt Devlet Hastanesi, AĞRI

Filiz ÜZÜMCÜGİL

Dr. Öğretim Üyesi, D.E.S.A. Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Anesteziyoloji ve Reanimasyon Anabilim Dalı, ANKARA

Sinan YENAL

Öğr. Gör. Dr. Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu İlk ve Acil Yardım Programı, İzmir

Şeyhmus YERSEL

Perfüzyonist, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Kalp ve Damar Cerrahisi Anabilim Dalı, MANİSA